

DORINIO UGDYMO ORTODOKSŲ (STAČIATIKIŲ) TIKYBOS BENDROJI PROGRAMA

Parengė doc. dr. Sergejus Neifachas

Turinys	
Dorinio ugdymo bendrosios nuostatos.....	3
ORTODOKSŲ TIKYBA.....	5
1 Paskirtis.....	5
2 Tikslai ir uždaviniai	5
2.1 Tikslai.....	5
2.2 Uždaviniai	6
2.2.1 Pradinio ugdymo uždaviniai	6
2.2.2 Pagrindinio ugdymo uždaviniai	6
3 Kompetencijų ugdymas dalyku	6
4 Pasiekimų sritys.....	7
4.1 A Šventojo rašto pažinimas	7
4.2 B Tikėjimo turinio pažinimas.....	7
4.3 C Bažnyčia ir liturgija	8
4.4 D Asmens tobulėjimas ir visuomenė.....	8
4.5 E Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis	8
5 Pasiekimų raida.....	8
6 Mokymosi turinys.....	11
6.1 1-2 klasės.....	11
6.1.1 Švento rašto mokymosi turinys.....	11
6.1.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys	11
6.1.3 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	12
6.1.4 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	12
6.1.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	12
6.2 3-4 klasės.....	12
6.2.1 Švento rašto mokymosi turinys.....	12
6.2.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys	13
6.2.3 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	13
6.2.4 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	13
6.2.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	13
6.3 5 klasė.....	13

6.3.1	Švento rašto mokymosi turinys	13
6.3.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	14
6.3.3	Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	14
6.3.4	Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	14
6.3.5	Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	14
6.4	6 klasė.....	15
6.4.1	Švento rašto mokymosi turinys	15
6.4.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	15
6.4.3	Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	15
6.4.4	Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	16
6.4.5	Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	16
6.5	7 klasė.....	16
6.5.1	Švento rašto mokymosi turinys	16
6.5.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	16
6.5.3	Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	17
6.5.4	Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	17
6.5.5	Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	17
6.6	8 klasė.....	17
6.6.1	Švento rašto mokymosi turinys	17
6.6.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	17
6.6.3	Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	18
6.6.4	Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	18
6.6.5	Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	18
6.7	9 klasė.....	19
6.7.1	Švento rašto mokymosi turinys	19
6.7.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	19
6.7.3	Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	19
6.7.4	Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	20
6.7.5	Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	20
6.8	10 klasė.....	20
6.8.1	Švento rašto mokymosi turinys	20
6.8.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	20
6.8.3	Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys	21
6.8.4	Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys	21

6.8.5	Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys	21
7	Pasiekimų vertinimas	21
8	Pasiekimų lygių požymiai	22
8.1	1-2 klasės	22
8.2	3-4 klasės	23
8.3	5-6 klasės	25
8.4	7-8 klasės	26
8.5	9-10 klasės	28

Dorinio ugdymo bendrosios nuostatos

Dorinis ugdymas skirtas kryptingam dorinių nuostatų puoselėjimui, skatinant vaiko moralinį vystymąsi link save tobulinančios ir bendradarbiaujančios asmenybės brandos.

Dorinis ugdymas pasitelkdamas teologinę ir filosofinę išmintį lavina ir tobulina moralinį mąstymą; ugdo gebėjimą etines bei religines įžvalgas bei žinias konstruktyviai taikyti praktikoje.

Dorinio ugdymo paskirtis

Etikos ir tikybos pamokas į darnią dorinio ugdymo visumą sieja dėmesys dvasiniam mokinio tapsmui, asmens orumui, bendrosioms žmogaus vertybėms bei bendras tikslas – sukurti mokiniams sąlygas:

- pažinti savo asmens galias ir supantį pasaulį, formuoti etiniais ir religiniais principais bei moraliniu mąstymu grįstą pasaulėžiūrą,
- ugdytis atsakingą santykį su savimi, kitais žmonėmis, visuomene ir pasauliu, gebėjimą empatiškai suprasti ir užjausti ne tik šalia esančius, bet ir patirtimi nutolusius asmenis, gebėjimą nesitaikstyti su prievarta, neteisingumu, patyčiomis, padėti kitam ištikus nelaimei,
- ugdytis darnų ekologinį sąmoningumą, tai yra kasdieninę atsakomybę už gamtą, gyvūnus ir planetos išsaugojimą.

Etikos ir tikybos pamokas skiria tai, kad etikos pamokos yra nekonfesinės, jos grindžiamos humanistiniu požiūriu ir bendrosiomis žmogaus vertybėmis. Atsižvelgiant į kultūrų ir religijų įvairovę, atveriamos pasaulėžiūrinio apsisprendimo galimybės. Per tikybos pamokas dorinis ugdymas vyksta pabrėžiant religinę konkrečios konfesijos patirtį. Tikėjimo bendruomenės kontekste ugdymas grindžiamas asmens santykiu su Dievu ir Šventojo Rašto išmintimi, kurio požiūriu aptariamos moralės normos ir žmonių santykiai.

Dorinio ugdymo struktūra

Dalykas	Mokymosi metai									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Etika	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Romos katalikų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ortodoksų (stačiatikių) tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Evangelikų liuteronų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Evangelikų reformatų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Karaimų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Judėjų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Musulmonų sunitų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Dorinio ugdymo pasiekimų sritys

Dalykai	Pasiekimų sritys				
	A	B	C	D	E
Etika	Saviugda ir savisauga. <i>Aš-asmuo</i>	Dialoginis bendravimas: <i>Aš-tu</i>	Socialiniai santykiai. <i>Aš-Mes</i>	Santykis su pasauliu. <i>Aš-tai</i>	
Katalikų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Ortodoksų (stačiatikių) tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Moralė/etika arba žmogus ir pasaulis

Evangelikų liuteronų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Evangelikų reformatų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Biblinis dvasingumas	Žmogus ir pasaulis
Karaimų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir liturgija		Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Judėjų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida	Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi	Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas	Santykis su visuomene	Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija
Musulmonų sunitų tikyba	Šventraščio pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir malda	Asmens tobulėjimas ir visuomenė	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis

ORTODOKSŲ TIKYBA

1 Paskirtis

Ortodoksų tikybos pamokose stengiamasi ugdyti krikščioniškąjį mokinių bendruomeniškumą, įtraukiant į ugdomąją veiklą visus, gerbiant kiekvieno pažiūras ir nuostatas. Pamokos supažindina su ortodoksų tikėjimu, atveria asmeninio ryšio su Kristumi svarbą, ugdo pasitikėjimą Dievu ir atvirumą žmonėms ir krikščionišką moralę. Temos formuluojamos krikščioniškoje antropologinėje plotmėje, įvardinant tuos asmens gyvenimo santykius, kurie yra pamatiniai, būtini žmonių bendravimui ir atpažįstami kaip labiausiai trokštami (pasitikėjimas, atsakomybė, globa, gailestingumas), aptariant jų stoką visuomenėje ir būdus jiems stiprinti (pagarba kiekvienam žmogui, atidumas kito poreikiams, asmeniško ryšio su Dievu ugdymas, rūpinimasis kūrinija). Teikiant mokytojui galimybę kūrybiškai atliepti į mokinių keliamas santykių problemas ir jas kartu svarstyti tikėjimo šviesoje, remiamasi „gyvenimo – tikėjimo – naujo gyvenimo“ metodologine rekomendacija.

2 Tikslai ir uždaviniai

2.1 Tikslai

Padėti mokiniams pažinti krikščioniškas vertybes kaip asmeniškai priimamus gyvenimo siekinius ir paskatinti jomis grįsti savo santykis su žmonėmis, Dievu, savimi ir pasauliu. Mokiniai supažindinami su ortodoksų tikėjimo pagrindais, jiems atveriamas asmeniško ryšio su Dievu svarba kasdieniame gyvenime,

pagarbos kiekvienam žmogui būtinybę, skatinamas ir gilinamas jų santykis su Kristumi ir Bažnyčios bendruomene. Itin iškeliamas (bio)etinių, egzistencinių, socialinių, kultūrinių klausimų svarstymas tikėjimo šviesoje, bendravimas su krikščionimis ir tarpreliginis dialogas. Pasitelkus Šventojo rašto išmintį ugdyti ortodoksų teologinio raštingumo (biblinio teksto skaitymo ir suvokimo, Bažnyčios istorijos, kultūros paveldo pažinimo) kompetenciją, suteikti jaunajai kartai galimybę įsisąmoninti konfesinės ir pasaulietinės moralės pagrindus.

2.2 Uždaviniai

2.2.1 Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami ortodoksų tikybos tikslo mokiniai:

- suvokia save kaip Dievo kūrinį, o pasaulį ir kitus žmones - kaip Dievo dovaną;
- mokosi suprasti ir pažinti Dievo apreiškimą Šventajame Rašte, Kristaus šeimą - Bažnyčią, jos gyvenimą ir šventimą;
- moka perimti krikščioniškas vertybes ir jomis grįsti santykį su Dievu, kitais, savimi, aplinka;
- ugdomi mokinių sąžinę, gailestingumą, gebėjimą derinti laisvę ir atsakomybę.

2.2.2 Pagrindinio ugdymo uždaviniai

Siekdami ortodoksų tikybos tikslo mokiniai:

- gilina krikščioniškas vertybines nuostatas ir taiko sprendžiant šiandienos problemas, atsiliepiant į kultūrinius ir moralinius iššūkius;
- ugdomi mokinių socialumą, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti, atvirumą gyvenimo kaitai, savo vertės pajautimą ir norą tobulėti;
- susipažįsta su Ortodoksų Bažnyčios tikėjimo doktrinomis, Bažnyčios kultūriniu ir istoriniu paveldu;
- ugdomi krikščioniškas vertybes gerbiant įvairių pažiūrų žmones.

3 Kompetencijų ugdymas dalyku

Kompetencija	Kompetencijos raiška
3.1. Pažinimo kompetencija	Ortodoksų tikybos žinios grindžiamo teologine metodologine prieiga. Gamtos mokslų formuojamas pasaulėvaizdis yra papildomas filosofiniu-teologiniu pažinimu, dalykui būdingomis žiniomis ir iš to kylančiais gebėjimais, pamokose įsisavinama žmonijos kultūrinė patirtis. Mokiniai, kvestionuodami, vertindami ir pagrįsdami idėjas, mokosi kritinio mąstymo. Mokiniai skatinami reflektuoti savo mokymąsi, kelti naujus klausimus ir konstruoti filosofinį-teologinį pažinimą.
3.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Dorinio ugdymo (ortodoksų tikybos) pamokose mokiniai skatinami pasitikėti savo jėgomis, prisiimti atsakomybę už savo veiksmus ir įsivertinti savo bei visuomenės poelgių pasekmes; ugdomas socialinis atsakingumas. Per savęs gilesnį pažinimą ugdoma savimonė, skatinama savitvarda ir atsakingas rūpinimasis sveikata. Dorinio ugdymo (ortodoksų tikybos) pamokose mokiniai ugdomi bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.

3.3. Kūrybiškumo kompetencija	Dorinio ugdymo (ortodoksų tikybos) pamokose mokiniai tyrinėja krikščionišką kultūros paveldą, identifikuoja kūrybines galimybes. Generuoja idėjas ir problemų sprendimus etikos, moralės, liturgijos ir kt. pažinimo srityse. Kuria ar interpretuoja krikščionišką kultūrinį paveldą. Apmąsto savo ir kitų kūrybinius procesus ir rezultatus.
3.4. Pilietiškumo kompetencija	Dorinio ugdymo (ortodoksų tikybos) pamokose nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis yra stiprinamas pilietinis tapatumas, skatinama socialinė atsakomybė ir aktyvumas. Nagrinėjamos pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms problemos ir ugdomas pilietinis angažuotumas, atsakingumas už bendruomenę. Dalyvavimas tikėjimo bendruomenėje yra siejamas su socialiniu aktyvumu ir bendruomeniškumu.
3.5. Kultūrinė kompetencija	Dorinio ugdymo (ortodoksų tikybos) pamokose ugdomas kultūrinis sąmoningumas, grindžiamas krikščioniška kultūros tradicija Lietuvoje ir pasaulyje. Ugdomas estetiškas pažinimas ir skonis krikščioniškame mene ir muzikoje, skatinamas aktyvumas kuriant meninę raišką. Mokiniai susipažindami su kitomis religijomis ugdo toleranciją, tarpkultūrinį dialogą ir supratimą.
3.6. Komunikavimo kompetencija	Dorinio ugdymo (ortodoksų tikybos) pamokose mokinys supranta įvairiomis formomis perteikiamą religinę ir etinę (moralinę) žinią, ją kritiškai vertina, interpretuoja ir pats perduoda tinkamai argumentuodamas bei paaiškindamas. Pamokose naudojamos kalbinė ir vizualinės raiškos priemonės. Pamokose mokiniams sudaromos sąlygos kurti, interpretuoti ir perduoti teologines-filosofines žinias, rasti informaciją įvairiuose informaciniuose šaltiniuose, ją patikrinti, skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.

4 Pasiekimų sritys

4.1 A Šventojo rašto pažinimas

Mokiniai skaitydami Bibliją ir nagrinėdami jos pasakojimą susipažįsta su Dievo apreiškimo šaltiniu žmonėms, ugdo biblinį raštingumą, atskleidžia Biblijos istorinį, kultūrinį paveldą.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

- A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas
- A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas

4.2 B Tikėjimo turinio pažinimas

Mokiniai susipažįsta su Ortodoksų Bažnyčios mokomu tikėjimo turiniu. Atskleidžia Dieviškojo Apreiškimo svarbiausias tiesas, susipažįsta su Kristumi. Atpažįsta asmens atsaką į Dievo kvietimą santykiui ir randa tikėjimo sąsajas su asmenine patirtimi bei bendruomenės gyvenimu.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

- B1. Jėzaus atpirkimo misija
- B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui
- B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu

B4. Bendravimas ir santarvės raiška

4.3 C Bažnyčia ir liturgija

Mokiniai susipažįsta su Bažnyčia, analizuoja tikėjimo prasmę ir jo šventimą asmens ir bendruomenės gyvenime.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

C1. Atsiliepiamas į Bažnyčios kvietimą

4.4 D Asmens tobulėjimas ir visuomenė

Mokiniai analizuodami žmogaus santykio su Dievu prasmę yra skatinami dvasinei ūgčiai visuomenės gyvenime.

4.5 E Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis

Mokiniai Bažnyčios mokymo perspektyvoje analizuoja asmens ir bendruomenės moralės, etikos, socialinius klausimus, ugdo pagarbą asmeniui ir aplinkai, kritinį mąstymą priimant sprendimus, plėtoja kultūrų dialogą.

5 Pasiekimų raida

1-2 klasės	3-4 klasės	5-6 klasės	7-8 klasės	9-10 klasės
A. Šventojo rašto pažinimas				
A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas				
A1. <u>Klausosi</u> Dievo ir žmogaus dialogo Šventajame rašte, <u>supranta</u> , kad per Šventąjį Raštą esame Dievo kalbinami ir kviečiami atsilipti. <u>Pavaizduoja</u> Šventojo Rašto pasakojimus.	A1. <u>Atpažįsta</u> Šventojo rašto žodinę / dvasinę prasmę ir <u>suvokia</u> skaitomo teksto turinį, įvykių eigą, moka naudotis Šventuoju raštu. <u>Apmąsto</u> savo santykį su Dievu, <u>klausinėja</u> apie tai, kas išgirsta, matyta, pajausta.	A1. <u>Paaiškina</u> Biblijos atsiradimo istoriją: nuo žodinio pasakojimo iki rašytinio teksto. <u>Susipažįsta</u> su ST ir NT struktūra, kanonu, žanrais.	A1. <u>Įvardija</u> Biblijos žodinę bei dvasinę prasmes ir paaiškina istorinį kontekstą. <u>Lygina</u> Biblijos pasakojimus ir paaiškina jų sąsajas su gyvenimu.	A1. <u>Nusako</u> Biblijos svarbą Bažnyčios gyvenime: liturgijoje, sakramentuose, asmeniniame gyvenime.
A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas				
A2. Šventojo rašto istorijose atranda atlaidumo, gailėstingumo, meilės žmonėms pavyzdžių.	A2. <u>Skaito</u> nurodytą biblinį tekstą, reflektuoja ir interpretuoja. <u>Atpažįsta</u> pasaulio sukūrimo biblinį vaizdą, pagrindžia bibliniu tekstu.	A2. Perskaitytą biblinio teksto pasakojimą <u>lygina</u> su gyvenimu. <u>Reflektuoja</u> ir <u>išreiškia</u> biblijos istorijų siužetus. <u>Analizuoja</u> biblinį	A2. <u>Skaitydamas</u> biblinius tekstus juos <u>sieja</u> su <u>istoriniu</u> teksto kontekstu. <u>Analizuoja</u> biblinius tekstus ir atpažįsta jų	A2. <u>Analizuoja</u> biblinius tekstus kitų literatūros tekstų kontekste: <u>interpretuoja</u> , <u>atpažįsta</u> biblinius motyvus, <u>sieja</u> pagrindines

		tekstą kaip kultūrinį paveldą.	aktualumą, sieja su asmenine patirtimi.	biblines istorijas mene ar literatūroje, <u>atpažįsta</u> biblinį pasakojimą ir jį atkuria.
B. Tikėjimo turinio pažinimas				
B1. Jėzaus atpirkimo misija				
B1. <u>Atsako</u> į klausimus apie Jėzaus gimimo ir Prisikėlimo istoriją.	B1. <u>Išvardija</u> kelis Šventuosius, <u>pasakoja</u> apie Jėzaus šeimą, Mergelę Mariją.	B1. <u>Išvardija</u> Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes. Pasakoja Jėzaus gyvenimo istoriją ir supranta jo misiją.	B1. <u>Atpažįsta</u> Jėzaus gimimo, mirties ir Prisikėlimo slėpinio požymius. <u>Išvelgia</u> ir supranta savo gyvenimo ir Išganymo istorijos sąsajas.	B1. <u>Sieja</u> Išsikūnijimo ir Išganymo slėpinį su Biblija. Analizuoja informaciją apie Jėzaus asmenį ir misiją.
B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui				
B2. <u>Papasakoja</u> apie Dievą kaip Tėvą ir Kūrėją.	B2. <u>Svarsto</u> , kokiam gyvenimui žmonės kviečia Jėzus. Kelia klausimus apie pasaulio biblinį ir mokslinį aiškinimą.	B2. <u>Paaiškina</u> Dievo apreiškimą ir veikimą per Švenčiausiąją Trejybę.	B2. <u>Išplėtoja</u> Švenčiausios Trejybės sampratą per Šventosios Dvasios pažinimą ir jos dovanų pritaikymą gyvenime. <u>Apibūdina</u> Jėzų kaip Mokytoją. <u>Bando</u> sekti Jėzaus ir krikščionybės idealais. <u>Analizuoja</u> Jėzaus ir Jo aplinkos konfliktus NT.	B2. <u>Supranta</u> evangelinį kvietimą ugdyti savo talentus ir gebėjimus. <u>Išvardija</u> Kūrėjo suteiktus talentus ir gebėjimus. <u>Kelia</u> savęs įprasminimo dabartyje ir ateityje klausimus.
B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu				
B3. <u>Suvokia</u> gyvybės augimą ir kaitą, <u>pripažįsta</u> savo unikalumą. Nusako, kuo esame Dievo ypatingai apdovanoti.	B3. <u>Supranta</u> tikėjimo reikalingumą žmogaus gyvenimui. <u>Vertina</u> savo ir kitų skirtingumą, <u>įvardija</u> vertybes, kurias svarbios visiems žmonėms.	B3. <u>Įvardina</u> , kodėl žmonės tiki į Dievą. Nurodo ir <u>kritiškai vertina</u> netikėjimo priežastis. Paaiškina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus.	B3. <u>Aptaria</u> socialinių vaidmenų teises ir pareigas visuomenėje ir Bažnyčioje. <u>Apibūdina</u> savo socialinius vaidmenis. <u>Svarsto</u> asmens savarankiškumą ir	B3. <u>Vertina</u> tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime ir randa tikėjimo pavyzdžių. <u>Analizuoja</u> asmens pamatinius poreikius remdamasis krikščionišku požiūriu bei ieško

			galimybes rinktis, <u>įvardina</u> savo stiprybes, pateikia pavyzdžių, kaip galėtų jomis naudotis, pasitarnauti žmonėms.	būdų išspręsti problemas.
B4. Bendravimas ir santarvės raiška				
B4. <u>Pažįsta</u> šalia esančius žmones, jų skirtumus, juos <u>gerbia</u> . <u>Supranta</u> pagrindinių krikščioniškų švenčių prasmę.	B4. <u>Skiria</u> ortodoksų tikėjimą nuo kitų religijų, <u>gerbia</u> kitų žmonių apsisprendimo laisvę. <u>Atpažįsta</u> ir <u>įvardija</u> tikėjimo skirtumus ir juos gerbia, gali paaiškinti keletą religinių simbolių.	B4. <u>Identifikuoja</u> didžiausias pasaulio religijas, jas klasifikuoja. <u>Atpažįsta</u> kitų religijų simbolius ir juos paaiškina.	B4. <u>Atpažįsta</u> ir <u>apibūdina</u> savo krikščionišką tapatumą. Lygina krikščioniškų konfesijų tikėjimo raišką su ortodoksų tikėjimu.	B4. <u>Ižvelgia</u> tikėjimo tradicijų įvairovę. <u>Skiria</u> Ortodoksų Bažnyčios ir religinių judėjimų vertybines nuostatas. <u>Komentuoja</u> , kad skirtingumai susiklostė istoriškai ir kultūriškai.
C. Bažnyčia ir liturgija				
C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą				
C1. <u>Skiria</u> sąvokas „Bažnyčia“ (bendruomenė) ir „bažnyčia“ (pastatas). Padedamas suaugusiųjų tinkamai elgtis bažnyčioje, skiria, kas yra malda ir savais žodžiais kreipiasi į Dievą dekodamas. <u>Geba</u> pasidalyti religine patirtimi, kaip tapo krikščioniu, gali <u>papasakoti</u> apie krikšto vardo globėjus.	C1. <u>Apibūdina</u> bažnyčios liturginių metų laikotarpius, religines šventes. <u>Supranta</u> sakramento sąvoką, <u>įvardija</u> sakramentus ir jų reikšmę.	C1. <u>Atpažįsta</u> pagrindinius liturginius simbolius ir veiksmus bažnyčioje. <u>Pristato</u> Bažnyčios, kaip tarnaujančios bendruomenės prasmę. <u>Žino</u> sakramentų prasmes ir jų šventimą.	C1. <u>Aptaria</u> tikėjimo raiškos būdus, formas, simbolius: malda, liturgiją, sakramentus, spalvas, simbolius, meninę raišką.	C1. <u>Analizuoja</u> ir pagarbiai <u>vertina</u> liturgiją ir kūrybiškai įsitraukia į jos vyksmą. <u>Paaiškina</u> sakramentų šventimą bei sieja juos su žmogaus gyvenimo etapais.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė				
D1. <u>Susitaria</u> iškilus nesusipratimams, <u>moka</u> atsiprašyti, <u>sugeba</u> padėti kitiems. Mokosi puoselėti draugystę	D1. <u>Vertina</u> poelgius atsižvelgdamas į Aukso taisyklę ir Dekalogą. Iškilus nesusitarimui, <u>moka</u> ieškoti savo kaltės ir	D1. <u>Atpažįsta</u> dvasinio gyvenimo trukdžius. <u>Žino</u> gerus darbus kūnui ir sielai,	D1. <u>Analizuoja</u> tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus. <u>Palygina</u> tikinčio ir netikinčio	D1. <u>Apibūdina</u> šiuolaikinio jaunimo kultūrą ir jos tendencijas, santykius su Bažnyčia ir Dievu.

su žmonėmis ir bendrauja su Dievu maldoje.	ją pripažinti. Bando modeliuoti ir taikyti gyvenime įvairius susitaikymo būdus.	juos apibrėžia. Paaiškina, koks turėtų būti krikščionio gyvenimas.	žmogaus prioritetus. <u>Suvokia</u> tikėjimo ir tautos tradicijų sąsajas.	<u>Analizuoja</u> savo santykį su krikščioniškomis ir tautinėmis tradicijomis ir vertybėmis.
E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis				
E1. Apibūdina kūriniją kaip Dievo dovaną, kodėl svarbu ją saugoti. <u>Ižvelgia</u> , kas kenkia kūno ir sielos sveikatai.	E1. <u>Džiaugiasi</u> gamtos grožiu, suvokia gamtos augimą, Dievo globą kūrinijai. Nusako krikščionišką požiūrį į save, aplinką, gamtą, įvardija žmogaus poveikį gamtai. <u>Ižvelgia</u> , kaip poelgiai veikia veikia savijautą.	E1. <u>Supranta</u> krikščionišką atsakomybę už kūriniją, prisideda prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo. Dalyvauja socialinėje tarnystėje, pilietinėje veikloje.	E1. <u>Susipažįsta</u> su pagrindiniais socialinio Bažnyčios mokymo principais ir gali juo pagrįsti. Spręsdamas socialines problemas taiko socialinio Bažnyčios mokymo elementus.	E1. <u>Tyrinėja</u> Bažnyčios socialinį mokymą, <u>svarsto</u> ir siūlo, kaip jį pritaikyti bendruomenės gyvenime. <u>Stengiasi</u> vadovautis dvasinėmis vertybėmis: Dekalogu ir darbais, atsispirti vartotojiškai nuostatai.

6 Mokymosi turinys

6.1 1-2 klasės

6.1.1 Švento rašto mokymosi turinys

Dievas – pasaulio kūrėjas ir globėjas

A1. Susitikti su Tuo, kuris mane kviečia. Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Dievas yra mylintis Kūrėjas. Kokius jo kūrinius žinome, kodėl jais džiaugiamės? Kaip ir kuo dėkojame Dievui už mums dovanotą pasaulį? Šventųjų gyvenimo pavyzdžiai.

Šventasis Raštas – ypatinga knyga

A2. Kas yra Šventasis Raštas? Per Šventąjį Raštą pažįstu savo Dievą. Kodėl ir kaip Dievas kreipiasi į žmogų? Samuelio istorija. Kaip galime atsiliiepti į Dievo kvietimą?

INTEGRACIJA: Pasaulio pažinimas, etika, dailė.

6.1.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Susitikimas su Jėzumi

B1. Iš kur sužinau apie Jėzaus gyvenimą? (Apsireiškimas Marijai, Rytų išminčiai, Jėzaus vaikystė, stebuklai, pagalba žmonėms, malda, kančia, Prisikėlimas). Jėzus nori, kad būčiau Jo bičiulis – kaip galėčiau į tai atsiliiepti?

Dievo slėpiniai pasaulyje

B2. Ar viską apie Dievą galėtume lengvai paaiškinti ir įsivaizduoti? Dievas yra Asmuo, kaip ir aš, tačiau yra slėpinys, kurio negaliu suvokti. Aš galiu su Juo bendrauti, Jį pasikviesti.

Esame skirtingi

B3. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas? Augti yra džiugu: kaip aš išreiškiu džiaugsmą ir dėkingumą Kūrėjui? Visi esame apdovanoti: turime kūną ir sielą, protą ir valią. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas?

Būti su kitais ir tarp kitų

B4. Mokausi bendrauti su kitais ir su Jėzumi. Džiugu susitikti su Jėzumi: Jis mus daro geresnius, malonesnius, draugiškesnius. Kas lengviau – klausytis ar pačiam kalbėti? Kažkas mūsų viduje padeda nuspręsti – kas tai galėtų būti? Sąžinė – Dievo balsas ir brangi Jo dovana. Kodėl žmonės tariasi dėl įvairių dalykų, susitaria žodžiu, rašo sutartis, kuria taisykles bei įsakymus? Kas padeda, o kas trukdo laikytis susitarimų? Mozės istorija. Nepaisydami Dievo Įsakymų negalime gyventi – kodėl?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė.

6.1.3 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Bažnyčios kalendorius

C1. Kas yra bažnyčia, o kas Bažnyčia? Kaip aš pasisveikinu su Dievu? Kokias žinau didžiausias Bažnyčios šventes? Ką švenčiame per Kalėdas? Šv. Velykos – pati didžiausia šventė. Kodėl? Sekmadienis – ypatingoji diena. Kodėl? Esu kviečiamas švęsti ir aš, nejaugi atsisakyti?

INTEGRACIJA: Etika, dailė, muzika.

6.1.4 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Bažnyčia ir visuomenė

D. Kokį bendravimą vadiname gražiu ir kodėl? Gera, kai esu mandagus ir broliškas. Koks yra tikras draugas? Kaip susirasti draugų? Draugystė krikščionių bendruomenėje, Bažnyčioje. Draugystės pavyzdžiai iš Šventųjų gyvenimo istorijų. Kas žmones suartina? Mano šeima ir kitos šeimos. Kas sieja žmones šeimoje? Šventinės tradicijos.

INTEGRACIJA: Etika, dailė.

6.1.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Žmogus pasaulyje, pasaulis žmoguje

E. Kas yra gyvybės Davėjas ir Palaikytojas? Visa, kas gyva, auga ir kinta. O kaip keičiuosi aš? Kodėl ir kaip saugome savo ir kitų gyvybę? Sveikata yra trapi dovana.

INTEGRACIJA: Pasaulio pažinimas, etika, dailė.

6.2 3-4 klasės

6.2.1 Švento rašto mokymosi turinys

Naujasis Testamentas – Šventojo Rašto dalis

A1. Naujasis Testamentas – Geroji Naujiena mums. Evangelija ir evangelistai – ką šie žodžiai reiškia? Kokia yra Geroji Naujiena? Naujajame Testamente ieškau gerų žinių apie Dievo karalystę ir kaip galiu prisidėti ją kuriant. Žodžio liturgija Bažnyčios šventime: kaip ji mums padeda suprasti švenčių prasmę?

Šventas Raštas – ypatinga knyga

A2. Kas parašė Šventąjį Raštą? Kodėl Šventąjį Raštą vadiname Knygų knyga? Mokausi pažinti Šventąjį Raštą, jį skaityti, jo klausytis ir suvokti, ką Dievas man kalba.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika, dailė.

6.2.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Šventieji – Dievo draugai

B1. Dievas mus nuolat kalbina ir kviečia. Kodėl? Abraomo istorija. Izaoko ir Jokūbo istorijos. Dievas dažniausiai veikia per žmones. Kaip mes tai patiriame? Šventieji moko mylėti: meilės pavyzdžiai Šventųjų gyvenimuose; Mergelė Marija. Šventieji mus lydi: Šventųjų bendravimas.

Velykų paslaptis žmogui

B2 Viešpats mus lydi: žmogus ieško džiaugsmo. Geroji Jėzaus Naujiena (Amžinasis gyvenimas). Norime būti laimingi (krikščionio gyvenimas). Laikinieji ir amžinieji dalykai. Esu kviečiamas rinktis tai, kas mažina, ir nenusiminti dėl to, kas laikina. Kuo galiu prisidėti, kad ateitų Dievo karalystė?

Žinojimas ir tikėjimas

B3. Kuo esu ypatingas ir vertingas? Ar esu vertingesnis už kitus ir kodėl? Dievo man dovanotosios būdo savybės – kaip tu naudojuosi? Kaip tikėjimas pratirtina mano gyvenimą?

Kaip gyvena Dievo vaikai

B4. Dievas – visų Tėvas, Jis pažįsta ir myli kiekvieną. Koks yra mano bendravimas su kitais žmonėmis? Mano bendraamžiai ir aš? Kaip aš priimu tai, ką sako kiti? Aukso taisyklė – kodėl ji „auksinė“? Gal verta ją išbandyti – čia ir dabar?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika

6.2.3 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Liturginiai simboliai

C1. Kas yra simbolis? Kokie yra religiniai ženklai ir simboliai? Kuo krikščionims svarbūs šviesos, duonos, kryžiaus ženklai? Liturginio kalendoriaus spalvos, simboliai – ką jie atskleidžia?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika.

6.2.4 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Pažintis su kitomis religijomis

D. Dauguma žmonių tiki į Dievą, tačiau ne visi vienodai. Kodėl? Ką žinau apie kitas religijas? Kuo nuo kitų religijų skiriasi ortodoksų tikėjimas? Kuo tiki visi krikščionys? Kuo jiems svarbus Jėzus Kristus? Jėzus ir aš: ką Kristus reiškia man?

INTEGRACIJA: Etika, dailė, muzika.

6.2.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Krikščionio gyvenimas pasaulyje

E. Kas gali pakenkti mano kūnui ir sielai? Kūrėjas nori, kad būtume sveiki ir laimingi. Kodėl ir kaip saugome bei stipriname kūno sveikatą? Kaip galiu puoselėti ir stiprinti sielos sveikatą?

6.3 5 klasė

6.3.1 Švento rašto mokymosi turinys

Šventasis Raštas – gyvenimo knyga kiekvienu

A1. Šventojo Rašto kilmė, autorystė, keli jo žanrai. Mano mėgstama Biblijos ištrauka. Kodėl sakoma, kad Šventasis Raštas yra visų laikų žmonių Knyga?

Dievas kreipiasi į kiekvieną

A2. Kodėl turėčiau skaityti Šventąjį Raštą? Kas man gali padėti šią Knygą suprasti? Kodėl ir kaip Dievas kalbina žmogų? Kodėl Abraomo, Mozės, Dovydo istorijos svarbios šiandien? Kodėl Dievas išrinko vieną tautą?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika, dailė, istorija.

6.3.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Santykis tarp Dievo ir žmogaus

B1. Ką istorijos mokslas žino apie Jėzų? Ką apie Jėzų evangelistai papasakoja daugiau už istorikus? Kaip Jėzus save pristato Evangelijoje? Kaip susiję tikėjimas ir pasitikėjimas? Kokie tikėjimo klausimai man aktualūs, neaiškūs?

Dievas leidžia pažinti laimę

B2. Kas yra laimė? Įvairios laimės sampratos. Kokius kelius į laimę gali pasiūlyti krikščionių tikėjimas ir Šventasis Raštas (palaiminimai, teisingumas, taika, ramybė, išlaisvinimas)?

Gyvybės slėpiniai

B3. Gyvybės dovana, jos trapumas. Kam už ją turėčiau dėkoti? Dėkingumas ir atsakomybė – dovanas dera saugoti ir branginti. Kodėl tikėjimas, Bažnyčia, Dievas neišsprendžia ligos, mirties keliamų problemų?

Draugystės spalvos Šventajame Rašte ir mano gyvenime

B4. Kai nuomonės nesutampa, neretai susipykstame. Kas yra diskusija? Kaip ginčiuose gali rasti tiesą? Draugystė, atvirumas, pasiaukojimas Šventajame Rašte: esu sukurtas draugystei su Dievu ir žmonėmis. Kam aš galiu patikėti ir kam patikiu savo mintis, jausmus, patirtis? Būti kartu – tai įsipareigojimas kitam. Draugystės principai. Draugystė ir religinis tikėjimas. Ką žinau apie slavų ir lietuvių kilmę, senovės tikėjimą, mūsų tautos tradicijas? Ką reiškia žodžiai „krikščionis“, „katalikas“, „ortodoksas“? Kokiai religinei bendruomenei priklausau?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika, dailė, istorija.

6.3.3 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Su Kristumi kasdienybėje ir per šventes

C1. Kuo skiriasi šiokiadieniai ir šventės? Šventumo ir šventimo sampratos. Apaštalų darbai apie pirmųjų krikščionių šventimą. Sekmadienio kilmė ir prasmė. Kokie yra mano, mūsų sekmadieniai? Kodėl ir kaip Bažnyčios apeigose skaitomas Šventasis Raštas?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.3.4 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Einu kartu su Dievu

D. Kodėl Dievui svarbūs mano santykiai su kitais? Ką reiškia bendrauti atsakingai? Ką reiškia Šventojo Rašto žodžiai „artimas“, „artimo meilė“. Gerojo samariečio pavyzdys. Kas padeda gerbti save ir kitus?

6.3.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Rizikingas elgesys

E. Ar visi turime sažinę? Kaip ją atpažinti ir ką ji pataria? Nuodėmė – klaida ar kas nors daugiau? Kaip galėčiau kontroliuoti savo žodžius, veiksmus, elgesį ir numatyti jų pasekmes? Susitaikymo su savi, kitais ir Dievu svarba.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė.

6.4 6 klasė

6.4.1 Švento rašto mokymosi turinys

Biblija knygų Knyga

A1. Kaip žmonės atsiliepėdavo Dievui Senajame Testamente? Kaip žmogus atsiliepia Dievui Šiandien? Kas yra Evangelija?

Jėzus pristato save

A2. Kaip ir su kuo Jėzus bendravo? Apaštalų pašaukimas. Ar Jėzus mane kvieštų apaštalauti? Kodėl? Jėzaus santykių su žmonėmis ypatumai evangeliniuose pasakojimuose.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika.

6.4.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Šventosios Trejybės slėpinys

B1. Kaip Jėzus gali būti ir Dievas, ir žmogus tuo pačiu metu? Kokia Jėzaus misija žemėje? Ar įmanoma žmogaus protu atskleisti, kas Dievas yra Trejybė?

Dievo meilės žodžiai

B2. Žmogiškumas: pareiga ir teisė mylėti: kiekvienas trokšta meilės; šeima – meilės namai. Esu ne vienas – esu nevienišas gyvenime ir tikėjime. Einu kartu su Dievu: Jėzus pasilieka tarp mūsų sakramentuose; mano unikalumas išlieka: tikiu Amžinąjį gyvenimą.

Krikščionio ekologinė etika

B3. Dievas sukūrė nuostabią gamtą ir patikėjo ją mums globoti. Iš kur kyla ekologinės grėsmės? Kaip jas įveikti? Ar tikrai negaliu nieko pakeisti? Ką galiu daryti, kad neterščiau aplinkos ir saugočiau tai, kas sukurta? Mūsų atsakomybė už aplinką ir gamtą.

Pasaulyje esu ne vienas

B4. Kaip išmokti mandagiai diskutuoti? Susitarimai ir žodžio laikymosi svarba. Kam skirti Dievo, Bažnyčios įsakymai? Ar jie aktualūs mūsų laikais? Suaugusieji ir aš: kuo esame panašūs, kuo skiriamės? Kodėl kartais nesutariame su vyresniaisiais? Kaip skirtingos kartos gali praturtinti vienos kitas? Vaiko teisės – tai ir pareigos. Suaugusiųjų teisės ir atsakomybė. Ką reiškia artimo meilė? Galiu melstis už kitus. Kodėl žmonės skirtingai garbina Dievą? Kokios yra didžiausios pasaulio religijos, kokie jų simboliai, šventovės, šventės, šventraščiai, šventikai? Rytų religijos ir Krikščionybė. Kas vienija įvairių religijų žmones?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, biologija, etika, dailė, istorija.

6.4.3 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Bažnyčios bendruomenėje

C1. Kokias krikščioniškas vertybes galėčiau išvardyti? Ko mane moko Lietuvos Ortodoksų Bažnyčia? Ar įmanoma tai įgyvendinti? Koks būtų pasaulis, jei visi paisytų Dekalogo? Kodėl vertėtų to siekti? Bažnyčia turi gyvų pavyzdžių, kad įmanoma tai padaryti.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika, technologijos.

6.4.4 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Žmogaus socialinė gerovė

D. Mano būdas: kokias kitų ir savo paties charakterio savybes vertinu? Kaip jas ugdyti? Kuo man gali padėti Dievas? Kodėl prasminga kurti gėrį? Esu laisvas kaip ir mano Kūrėjas ir kokiais būdais galiu tobulinti save ir pasaulį.

6.4.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Žmogiškumas: pareiga ir teisė mylėti

E. Ar visiems privalome daryti gera ir kodėl? Mano indėlis rūpinantis bendra nuosavybe, aplinka ir žmonėmis. Sąžiningumas, gailestingumas, teisingumas mano aplinkoje. Kodėl ir kaip Bažnyčia rūpinasi žmonėmis? Kuo ir kaip galiu prisidėti?

6.5 7 klasė

6.5.1 Švento rašto mokymosi turinys

Biblijos raiška žmogaus gyvenime

A1. Šventasis Raštas apie žmogaus paskirtį. Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą. Ką reiškia, kad esu asmuo ir turiu ypatingą paskirtį Dievo plane? Mūsų atsakomybė už kitą ir už mums dovanotą pasaulį. Kokios sąsajos tarp Biblijos ir pasaulio istorijos? Kokį palikimą esame gavę?

Šventosios Dvasios slėpiniai

A2. Šventasis Raštas padeda pažinti Šventąją Dvasią. Kas yra Šventoji Dvasia? Kokių Jos simbolių esama Šventajame Rašte? Koks Jos vaidmuo žmogui, Bažnyčios bendruomenei, pasauliui, man? Kokios yra dvasinės dovanos, kaip jos reiškiasi? Šventosios dvasios liudijimai šiuolaikinėje visuomenėje.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.5.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Tikėjimas mano gyvenime

B1. Kodėl visi kuo nors tiki? Kuo šiandien tiki dauguma žmonių? Kuo tikiu aš? Kokie yra mūsų tikėjimo sunkumai? Ką mums duoda tikėjimas? Kokie kelrodžiai yra melagingi? Mano tikėjimo kelionė: galiu pasikliauti Dievo vedimu.

Pagarba sau ir kitam

B2. Ką apie žmogų sako jo kūnas? Vyras ir moteris – Dievo dovana vienas kitam. Dievo meilės atspindys šeimos bendrystėje.

Tapti tuo, kuo esi pašauktas būti

B3. Tikėjimas turėtų padėti man suvokti savo vertę ir gyvenimo prasmę. Ar taip yra ir kodėl? Kuo aš pasitikiu? Ko šiais laikais galima pasimokyti iš švč. Mergelės Marijos? Kas stiprina ar žeidžia mano tikėjimą?

Tikėjimas padeda sutarti

B4. Ar kiekviena grupė yra bendruomenė? Kokie santykiai būdingi tikrai bendruomenei? Kaip aš pats pritaikau evangelinę artimo sampratą bendraudamas? Kaip galiu save realizuoti bendruomenėje, draugystėje, neprarasdamas savasties?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.5.3 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Bažnyčios liturginio gyvenimo prasmės

C1. Kodėl reikia bendruomenės ir kaip ją suburti? Kokia bažnytinės bendruomenės paskirtis? Kuo turininga mūsų Bažnyčia? Kas yra Tradicija? Kodėl ji tokia svarbi ortodoksų tikėjime? Tradicija – vienas iš mūsų tikėjimo šaltinių. Kaip Bažnyčioje tradicija tęsiama ir kaip keičiasi įvairios tradicijos?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika.

6.5.4 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Žmogus tarp žmonių

D. Kokį matau save ir kokį mane moto kiti? Kokie mano socialiniai vaidmenys? Kokios mano svajonės, kokios jų įgyvendinimo galimybės. Kokia asmenybe norėčiau tapti ir kaip to siekiu?

6.5.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Virtualus ir realus žmonių bendravimas

E. Kokie virtualūs bendravimo būdai man reikalingi? Tokio bendravimo galimybės ir pavojai. Kada mūsų bendravimas tikrai autentiškas, o kada fiktyvus? Koks žiniasklaidos poveikis žmogui ir man pačiam? Kaip naujos technologijos gali padėti augti mūsų dvasiai?

6.6 8 klasė

6.6.1 Švento rašto mokymosi turinys

Dievo ir žmogaus sandora Biblijoje

A1. Ką reiškia sandora? Kodėl Dievas sudarė sandorą su žmogumi? Sudaręs sandorą, esu laisvas rinktis gėrį ar blogį ir atsakau už visas pasekmes. Kaip Senajame Testamente parodoma nuodėmės kilmė? Ko iš manęs tikisi Dievas ir žmogus? Dievo paveikslas ir panašumas manyje – kaip tai mane įpareigoja?

Jėzus kaip Mokytojas

A2. Kaip sprendžiami nesutarimai? Kaip Jėzus sprendė nesutarimus, kaip ir su kuo bendravo? Koks mano požiūris į Jėzų, koks mano santykis su Juo?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.6.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Tikėjimo kelionės kryptys ir ženklai

B1. Jei Dievas mus myli ir veda, kodėl egzistuoja blogis, kančia? Kančios neišvengiamumas. Krikščionybės požiūris: kančią galima įprasminti, o mirtis nėra pabaiga. Kaip galime paguosti nelaimėje, padėti kenčiantiems?

Širdies pokyčiai

B2. Kuo skiriasi sąvokos įsimylėti ir mylėti? Kokia jausmų, proto, valios įtaka meilei? Kaip meilę apibūdina šv. Paulius Himne meilei?

Žmogaus gyvenimo iššūkiai

B3. Kas man augant išliko pastovu ir nekintama? Kokie yra dabartinio laikotarpio iššūkiai? Kas gali pakenkti fizinei ir dvasinei mūsų sveikatai? Kodėl turėčiau dėkoti Dievui ir artimiesiems už šį amžiaus tarpsnį?

Bendravimas ir santarvės raiška

B4. Kodėl mums reikia kitų žmonių? Kokiais principais remiantis galima kurti stiprią bendruomenę ir kaip galima ją išlaikyti? Kaip bendraujant derinti atvirumą, atsargumą, ištikimybę, kritiškumą. Kaip suprasti evangelinę artimo meilę – ar asmens orumas dera su nuolankumu? Nuo ko priklauso kiekvieno žmogaus orumas ir vertė?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.6.3 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Sakramentų prasmė krikščionio gyvenime

C1. Ką reiškia būti krikščioniu? Ką reiškia būti ortodoksu? Kas yra sakramentai ir kokią vietą jie užima mano gyvenime? Sutvirtinimo sakramento paskirtis. Sekminių įvykio ir šios šventės prasmė, asmeninės mano Sėkminės.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika.

6.6.4 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Šeima mažoji bažnyčia

D. Kodėl šeimoje kiekvienas žmogus gali jaustis vertingas? Kokie būna ir kokie turėtų būti santykiai šeimoje? Apie kokią šeimą svajoju? Ar įmanomas tobulos šeimos modelis? Bažnyčia apie šeimos vertingumą. Ką iš savo šeimos norėčiau perimti ir ką norėčiau keisti?

6.6.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Bažnyčios vienumas ir joje išgyvenamas bendrumas

E. Kodėl reikalingi autoritetai? Kada rodoma pagarba, o kada paklūstama iš baimės? Kas būtų, jeigu Jėzus būtų mano Mokytojas? Tikėjimas padeda sutarti: autoritetai ir pasitikėjimas; eucharistinis Jėzus mane stiprina; sakramentinis susitaikymas. Dievas skatina įsipareigoti gėriui: asmeninė atsakomybė; pasitikėjimas savimi ir kitais; pasitikėjimas Dievu.

6.7 9 klasė

6.7.1 Švento rašto mokymosi turinys

Dievo balsas Šventajame Rašte

A1. Kur ir kaip egzistuoja blogis? Kaip Šventasis Raštas atskleidžia blogio kilmę ir priežastis? Kaip blogi ir nuodėmę įveikia Dievas – Kūrėjas ir Atpirkėjas? Kaip Dievas mane gydo ir laisvina?

Bendrystė su Dievu ir savimi

A2. Sąžinė, Šventasis Raštas ir Bažnyčios mokymas – puikūs orientyrai rinktis gėrį ir įveikiant blogybes: kovoti su blogiu pradedu nuo savęs. Ką krikščioniui reiškia gyventi laisvai ir atsakingai?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.7.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Žmogaus ryšys su Dievu kaip Asmeniu

B1. Kuo siejasi mano asmens vardas su Dievo kvietimu? Kaip atsiliepiu į pašaukimą gyventi, mylėti, daryti gera? Ką reiškia šv. Pauliaus pasakymas, kad esame Dievo įsūniai ir paveldėtojai? Kaip tai įvyksta per Kristų?

Žmogaus pašaukimo ūgtis

B2. Kas yra pašaukimas? Kaip žmogaus pašaukimą tarnystei atskleidžia šv. Pauliaus laišakai? Kaip sąžinė veikia mano elgesį ir apsisprendimą? Sąžinė padeda ar trukdo laisvei ir gyvenimo pilnatvei? Kas gali sąžinę iškreipti? Kaip suderinti laisvę su atsakomybe tiesai? Kaip aš save ugdu? Kas dar mane ugdo, padeda skleistis?

Žmogaus pasirinkimo laisvė

B3. Dievas mus kuria laisvus ir mūsų laisvės nevaržo. Kaip suprantu asmens laisvę? Laisvė „nuo ko“ ir laisvė „kam“. Kodėl laisvė neatsiejama nuo atsakomybės? Už ką esu atsakingas? Galimybės pasirinkti santykį su žmonėmis, Dievu, pasauliu, savimi. Kas padeda žmogui teisingai pasirinkti ir laisvėti? Kuo pasireiškia Dievo kvietimas, globa?

Taikos ir vienybės keliai

B4. Kokia mano tautos, šalies, praeities ir ateities siekiai man svarbūs ir brangūs? Kodėl visos tautos puoselėja savo tautos vertybes? Kaip Bažnyčia skleidžia mokymą apie taiką ir vienybę, kaip prie to prisidedu „aš“. Kodėl Kristus vadinamas Taikos kunigaikščiu.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, geografija.

6.7.3 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Pašaukti būti žemės druska ir pasaulio šviesa

C1. Kokios yra mano svajonės apie ateitį, profesijos pasirinkimą? Kas yra karjera, o kas pašaukimas? Kam esame pašaukti visi ir kiekvienas? Bažnyčios mokymas apie pašaukimus pašvęstajam gyvenimui ir šeimai: koks mano pašaukimas?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija

6.7.4 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Žmogaus misija ir tarnystė

D. Kas aš esu ir koks norėčiau tapti: kokie mano talentai, gebėjimai, idealai? Kokia galėtų būti mano misija pagal Dievo planą? Kaip siekiu tapti asmenybė ir ką man tai reiškia?

6.7.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Žmogaus būtis: tarp laikinumo ir amžinumo

E. Kodėl laikas yra dovana? Ką reiškia prasmingai būti čia ir dabar? Kas yra mano laiko ėdikai? Kodėl dauguma žmonių nuolat skuba? Kokios yra skubėjimo pasekmės? Gyvenimo laikinumas ir amžinumas, chronos ir kairos. Laiko pašventinimas ir šventinis laikas.

6.8 10 klasė

6.8.1 Švento rašto mokymosi turinys

Biblijos ir mokslo sąsajos

A1. Šventasis Raštas ir mokslas. Kodėl visais laikais svarbu ir tikslinga skaityti Šventąjį Raštą? Kokios sukūrimo istorijos sąsajos su ekologija? Kuriose srityse Kūrėjas kviečia mus bendradarbiauti? Mokslas ir tikėjimas apie pasaulio sukūrimą – kaip tai suderinti? Kaip suprasti teiginį, kad esame pasaulio valdytojai, bet ne valdovai?

Žmogus tarp dabarties ir ateities

A2. Kodėl galima teigti, kad yra amžinasis gyvenimas? Koks yra amžinojo gyvenimo ryšys su dabartimi? Kas yra Dievo karalystė Šventajame Rašte, kaip ji pasireiškia čia ir dabar? Kas yra šventųjų bendravimas?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika, technologijos, biologija.

6.8.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

Maldos sakramentas

B1. Kuo pasižymi jaunų žmonių malda? Kaip Šventasis Raštas moko ir padeda melstis? Kodėl ir kaip meldėsi Jėzus? Kaip galiu apibūdinti maldą ir ką pasakyčiau apie savo maldos gyvenimą? Kaip supranti pasakymą „jis turi maldos dovaną“?

Šventumas žmogaus gyvenime

B2. Šventosios Dvasios dovanų paskirtis. Kaip suprasti šventumą ir kodėl verta jo siekti? Kodėl šventumas daug kam atrodo kaip laisvės ir pilnatvės suvaržymas? Mano asmenybės atsiskleidimo perspektyva šventume: būti savimi geriausia prasme.

Žmogaus gyvenimo prasmė

B3. Kodėl visi norime būti laimingi? Kada patiriame laimę? Kaip laimė priklauso nuo santykio su kitais, Dievu, savimi, aplinka? Kas padeda įprasminti mano gyvenimą žemėje? Ką reiškia amžinoji laimė danguje? Ką apie laimę primena Jėzaus palaiminimai – Dangaus Karalystės „konstitucija“?

Žmogus ieško Dievo

B4. Kodėl yra tiek daug religingumo variantų? Naujojo religingumo reiškiniai visuomenėje ir krikščionybė. Koks yra jaunimo požiūris į tradicinę Bažnyčią ir koks jų santykis su ja? Kaip mūsų Bažnyčia kviečia jaunimą? Kaip jaunimas gali paveikti Bažnyčią? Ką Bažnyčia gali duoti man, ką galiu jai duoti aš?

6.8.3 Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

Bažnyčios socialinis mokymas

C1. Ką mums siūlo Bažnyčios socialinis mokymas skurdui mažinti, neįgaliųjų, vyresniojo amžiaus žmonių padėčiai gerinti? Kaip mūsų visuomenė sprendžia socialines problemas? Kodėl ir kaip galiu padėti vargstantiems ir koku būdu tai gali mane patį praturtinti?

6.8.4 Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

Žmogaus tikėjimo reikšmingumas

D. Kokie mano tikslai ir gyvenimo prioritetai? Kaip pasireiškia mano unikalumas? Esu svarbus, reikalingas Dievui ir žmonėms – kaip tai pasireiškia?

6.8.5 Moralės / etikos arba žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

Tikėjimas ir globalusis pasaulis

E. Kas yra globalizacija? Kokios yra globalios kultūros ir visuomenės teigiamybės ir neigiamybės? Kurios vertybės yra pastovios, o kurios kinta? Kaip Bažnyčia siūlo atsiliiepti į globalizacijos, vartotojiškumo problemas ir kaip padeda jas spręsti? Socialinis Bažnyčios mokymas ir jo pritaikymas.

7 Pasiekimų vertinimas

Dorinio ugdymo (etikos ir tikybos) dalykų mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami mokyklos nustatyta tvarka. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, svarbu susitarti dėl aiškių vertinimo kriterijų, jie turi būti žinomi ir mokiniams, ir jų tėvams. Kriterijai turėtų būti vienodi vertinant abiejų dalykų – tiek etikos, tiek tikybos – mokymosi rezultatus, atitinkantys programoje aprašytus pasiekimų lygius kiekvienam koncentrui.

Pasiekimų lygių požymiai aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: I - slenkstinis, II - patenkinamas, III - pagrindinis, IV - aukštesnysis. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama tai, kokią pažangą padarė mokinys. Būtina gerbti mokinio pasaulėžiūrinį apsisprendimą, nuomonių įvairovę, tai neturėtų būti sudedamoji vertinimo dalis.

Rekomenduojama dorinio ugdymo pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais. **Pradinio ugdymo** klasėse naudojami pažangos stebėjimo ir pasiekimų aprašai. Vertinimo būdai ir metodai turi atitikti vaikų raidos ypatumus, individualius intelekto, emocijų, valios, charakterio ir kt. ypatumus bei ugdymo tikslus ir mokymosi turinį.

Pagrindinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose rekomenduojama mokinių pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, „padarė pažangą“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais: slenkstinis lygis (I) – 4, patenkinamas lygis (II) – 5-6, pagrindinis lygis (III) – 7-8, aukštesnysis lygis (IV) – 9-10.

Vertinimo tipai:

Dorinio ugdymo pamokose labai svarbus **formuojamasis ugdomasis vertinimas**, kai ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), planuoti savo veiklas ir siekinius. Taikomas įsivertinimas padeda apmąstyti mokymosi procesą ir numatyti tolimesnius žingsnius. Jis gali būti naudojamas užduoties, pamokos pabaigoje, taip pat baigus tam tikrą temą arba apibendrinant vienai pasiekimų sričiai priklausančias temas.

Diagnostinis vertinimas atliekamas pradedant ar baigus tam tikrą mokymosi temą ar periodą. Apibendrinamasis sumuojamasis vertinimas – formaliai patvirtinti mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą. Pateikiant užduotis mokiniams, turėtų būti paaiškinama, ką reikia atlikti, kaip bus vertinamas darbas, ką reiškia užduotį atlikti gerai ir kokie yra vertinimo kriterijai.

Mokinių pasiekimų vertinimas ir stebima pažanga yra komunikuojama tėvams mokyklos nustatyta tvarka. Mokinių dorinio ugdymo pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami, vertinimo informacija mokiniams ir tėvams pateikiama individualiai

8 Pasiekimų lygių požymiai

8.1 1-2 klasės

Pasiekimų lygiai			
A. Šventojo Rašto pažinimas			
I (slenkstinis lygis)	II (patenkinamas)	III (pagrindinis)	IV (aukštesnysis)
A1.1 <u>Džiaugiasi</u> gamtos grožiu, žmonėmis, <u>suvokia</u> juos kaip Dievo kūrinis.	A1.2 <u>Jaučia</u> poreikį rūpintis gamta, <u>suvokia</u> save kaip ypatingą Dievo kūrinį.	A1.3 <u>Skiria</u> Dievo kūrinis nuo žmogaus kūrinį, <u>suvokia</u> gyvybės augimą ir kaitą, Dievo globą kūrinijai.	A1.4 <u>Mąsto</u> apie pasaulį kaip Dievo dovaną žmonėms. <u>Pasakoja</u> pasaulio sutvėrimo istoriją.
A2.1 <u>Atpasakoja</u> perskaitytą biblinį tekstą, <u>geba</u> Bibliją <u>išskirti</u> iš kitų knygų.	A2.2 <u>Ivardija</u> , kuo Biblija skiriasi nuo kitų knygų, <u>žino</u> jos Autorių. <u>Perskaito</u> nurodytą biblinį tekstą.	A2.3 <u>Perskaito</u> ir <u>kūrybiškai pristato</u> biblinį tekstą. Pasakoja kelias Šventojo Rašto istorijas.	A2.4 <u>Supranta</u> Biblijos išskirtinumą, moka <u>klausytis</u> ir <u>išgirsti</u> Dievo žodį.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1 <u>Žino</u> Jėzaus tėvų vardus ir miestelio, kuriame gimė pavadinimą. <u>Gali papasakoti</u> kelis Jėzaus gyvenimo įvykius.	B1.2 <u>Papasakoja</u> Jėzaus gimimo ir susitikimo su Jėzumi istorijas. <u>Žino</u> Kalėdų, Velykų šventinius simbolius.	B1.3 <u>Paaiškina</u> tikrąją Kalėdų šventės ir susitikimo su Jėzumi prasmę. <u>Paaiškina</u> velykinių simbolių reikšmę.	B1.4 <u>Ivardija</u> pagrindinius Jėzaus gimimo istorijos veikėjus ir žino jų vaidmenį. <u>Papasakoja</u> Jėzaus Prisikėlimo istoriją.
B2.1 <u>Skiria</u> Dievo ir žmogaus kūrinis.	B2.2 <u>Paaiškina</u> , kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio.	B2.3 <u>Apibūdina</u> , kas yra Dievas Kūrėjas.	B2.4 <u>Sukuria</u> ir <u>palygina</u> savo kūrinį su Dievo kūriniais. <u>Ivardija</u> , kad

			Dievas - gyvybės davėjas.
B3.1 <u>Ivardija</u> penkis pojūčius, kuriais Dievas suteikė galimybę pažinti Jo sukurtą pasaulį.	B3.2 Iš savo patirties <u>pateikia pavyzdžių</u> , kad ne viską galime pažinti penkiais pojūčiais.	B3.3 <u>Ivardija</u> , kad tikėjimas ir protas leidžia giliau pažinti Dievo sukurtą pasaulį (ir angelus) ir patį Dievą.	B.3.4 <u>Ivardija</u> , kad žmogus yra ypatingas Dievo kūrinys, turintis kūną ir sielą.
B4.1 <u>Ivardija</u> , kad Dievas mus sukūrė skirtingus, su skirtingomis dovanomis.	B4.2 <u>Aptaria</u> , kaip skirtingi žmonės gali būti vieni kitiems reikalingi.	B4.3 <u>Pagarbiai bendrauja</u> su visais klasės draugais. Apibūdina savo ir kitų žmonių teigiamas savybes.	B4.4 <u>Kuria</u> pagarbaus bendravimo taisykles. <u>Ivardija</u> pagarbos kitam žmogui pagrindą - visi esame mylimi Dievo vaikai.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1 <u>Ivardija</u> artimiausias bendruomenės. <u>Nurodo</u> , ką reiškia žodis „bendruomenė“.	C1.2 <u>Dalijasi</u> idėjomis, kodėl ir kaip reikia bendradarbiauti su kitais draugais, šeimos nariais, kaimynais. Mokosi puoselėti draugystę su žmonėmis ir bendrauja su Dievu maldoje.	C1.3 <u>Ivardija</u> , kad ir Bažnyčia yra bendruomenė. Skiria sąvokas „Bažnyčia“ ir „bažnyčia“.	C1.4 <u>Siūlo</u> idėjas kaip pagerinti Bažnyčios bendruomenės gyvenimą, kad joje visi gerai jaustųsi.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1 <u>Paaiškina</u> , kas yra draugas ir kaip galima susidraugauti su kitu. Rodo rūpestingą ir draugišką elgesį klasėje ir už jos ribų.	D1.2 <u>Ivardija</u> , kaip galima susidraugauti su Jėzumi.	D1.3 <u>Papasakoja</u> vieno šventojo gyvenimą ir paaiškina, kodėl jis vadinamas Dievo draugu.	D1.4 Kūrybiškai, naudodamas įvairias komunikavimo formas, <u>pristato</u> Mergelės Marijos ir pasirinkto šventojo gyvenimą.
E. Moralė/ etika arba žmogus ir pasaulis			
E1.1 <u>Skiria</u> gyva nuo negyvo. Pateikia pavyzdžių, kurie atspindi neatsakingą žmogaus elgesį gamtoje.	E1.2 <u>Ivardija</u> , kad gyvybė yra dovana. Paaiškina, kodėl reikia saugoti gamtą.	E1.3 <u>Žino</u> , kad gyvybė yra šventa ir neliečiama Dievo dovana. <u>Atpažįsta ir įvardija</u> , kaip Dievas patikėjo žmogui rūpintis Jo sukurtu pasauliu.	E1.4 <u>Priima</u> sprendimus, kurie nekenkia jo ir kitų sveikatai. Savais žodžiais <u>paaiškina</u> , kaip jis pats gali prisidėti prie rūpinimosi Dievo sukurtu pasauliu.

8.2 3-4 klasės

Pasiekimų lygiai

A. Šventojo Rašto pažinimas			
I (slenkstinis lygis)	II (patenkinamas)	III (pagrindinis)	IV (aukštesnysis)
A1.1 <u>Ivardija</u> kaip buvo perduodami Šventojo Rašto tekstai.	A1.2 <u>Atpažįsta</u> ir <u>įvardina</u> Biblijos užrašymo būdus.	A1.3 <u>Apibūdina</u> Biblijos užrašymo būdus ir paaiškina panašumus ir skirtumus.	A1.4 <u>Nusako</u> pagrindinius Biblijos perdavimo etapus nuo sakytinės tradicijos iki rašytinio teksto.
A2.1 <u>Žino</u> , kad Šv. Raštas skaitomas pagal nuorodą, kurią sudaro knygos pavadinimas, skyrius ir eilutė/eilutės.	A2.2 Pagal nuorodas <u>suranda</u> ir <u>perskaito</u> pateiktas Evangelijos ištraukas.	A2.3 <u>Paaiškina</u> , kaip nurodytas Evangelijos pasakojimas siejasi su gyvenimu.	A2.4 <u>Užrašo</u> Evangelijos ištraukos nuorodą, <u>sukuria</u> keturių Evangelijų simbolius.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1 Su mokytojo pagalba <u>įvardija</u> Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes. <u>Žino</u> , kad Jėzus – ne tik žmogus, bet ir Dievas.	B1.2 Jėzų, kaip Dievo ir Marijos Sūnų, <u>lygina</u> su kitais žmonėmis, nurodo panašumus ir skirtumus.	B1.3 <u>Išskiria</u> Jėzaus žmogiškumo ir dieviškumo bruožus.	B1.4 <u>Paaiškina</u> žodžius: Viešpats, Kristus, (Iš)ganytojas. Pristato kelis Jėzaus padarytus stebuklus.
B2.1 <u>Įvardija</u> , ką apie visatos sukūrimą sako mokslas ir tikėjimas.	B2.2 <u>Tyrinėja</u> mokslo ir tikėjimo teiginius apie visatos atsiradimą.	B2.3 <u>Nurodo</u> , koks yra visatos tikslas. Padaro išvadas, kaip mokslas ir tikėjimas papildo vienas kitą.	B2.4 <u>Įvardija</u> argumentus, kodėl tikėjimas mokslui neprieštarauja.
B3.1 <u>Įvardija</u> , kuo jį žavi jo tikėjimas.	B3.2 <u>Įvardija</u> priežastis, kodėl žmonės tiki į Dievą ir kodėl netiki.	B3.3 <u>Palygina</u> , kuo skiriasi tikėjimas ir pažinimas (žinojimas).	B3.4 <u>Sudaro</u> sąrašą, ką papasakotų netikinčiam draugui apie savo tikėjimą.
B4.1 <u>Įvardija</u> būdus, kaip Dievas mumis rūpinasi per artimuosius.	B4.2 <u>Apibūdina</u> Jėzaus santykį su kenčiančiu.	B4.3 <u>Paaiškina</u> sąvoką „Dievo Apvaizda“, pateikia pavyzdžių, kaip jie gali rūpintis kitais kasdienybėje.	B4.4 <u>Atpažįsta</u> Dievo Apvaizdą, bibliniame tekste ir susieja su gyvenimu.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1 <u>Nurodo</u> Liturgijos (Eucharistijos) ir kitų švenčių skirtumus. <u>Atpažįsta</u> , kokios yra liturginių drabužių spalvos.	C1.2 <u>Paaiškina</u> , Liturgija (Eucharistija) yra centrinė ir svarbiausia tikėjimo šventimo praktika.	C1.3 <u>Įvardina</u> būdus, kaip gali aktyviau dalyvauti Liturgijoje (Eucharistijoje). <u>Paaiškina</u> svarbiausius Liturgijos momentus.	C1.4 <u>Analizuoja</u> , ką reiškia „tikėjimą išpažinti“. <u>Išvardija</u> liturginių drabužių spalvas ir apibūdina jų reikšmę.

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1 <u>Pastebi</u> skirtingų religijų maldos namų skirtumus. Pagal išorinį ženklą atskiria krikščioniškus maldos namus nuo nekrikščioniškų.	D1.2 <u>Atpažįsta</u> religijų skiriamuosius ženklus. Lygina trumpus šių religijų maldų pavyzdžius.	D1.3 <u>Paaiškina</u> , kuo krikščionys ortodoksai skiriasi nuo kitų religijų išpažinėjų.	D1.4 <u>Paaiškina</u> pagarbos kitų religijų išpažinėjams svarbą.
E. Moralė/ etika arba žmogus ir pasaulis			
E1.1 <u>Ivardija</u> pagarbaus elgesio su savimi ir jį supančia aplinka pavyzdžius. <u>Žino</u> Aukso taisyklę ir Didįjį Dievo įsakymą.	E1.2 <u>Ivardija</u> priežastis, kodėl svarbu pagarbiai elgtis gamtoje ir su gyvūnais. <u>Paaiškina</u> sąvoką, kas yra „artimas“ ir pateikia pavyzdžių.	E.1.3 <u>Ivardija</u> , netinkamo elgesio gamtoje ir su gyvūnais, pasekmes žmogui. <u>Apibūdina</u> būdus, kaip elgdamiesi saugo gamtą, augalus ir gyvūnus.	E1.4 <u>Paaiškina</u> sąvoką „saikingumas“ ir pateikia saikingo gyvenimo pavyzdžių. <u>Analizuoja</u> pateiktas problemines situacijas ir paaiškina, kaip jose taikytų Aukso taisyklę ir Didįjį Dievo įsakymą.

8.3 5-6 klasės

Pasiekimų lygiai			
A. Šventojo Rašto pažinimas			
I (slenkstinis lygis)	II (patenkinamas)	III (pagrindinis)	IV (aukštesnysis)
A1.1 <u>Paaiškina</u> sąvokas „kanonas“, „sandara“, „Geroji Žinia“ žmogui. Nurodo, kad Bibliją sudaro daug knygų.	A1.2 <u>Klasifikuoja</u> Senojo Testamento ir Evangelijos tekstus.	A1.3 <u>Atpažįsta</u> Biblijos teksto žanrą, pasakotoją, apibūdina kontekstą.	A1.4 <u>Pristato</u> skirtingus Biblijos žanrus ir juos <u>ilustruoja</u> pavyzdžiais, <u>paaiškina</u> kontekstą.
A2.1 <u>Nurodo</u> , kad Biblija yra svarbus kultūrinis paveldas.	A2.2 Biblijos tekstuose <u>atpažįsta</u> pamokančias istorijas.	A2.3 <u>Paaiškina</u> , kuo Biblijos kultūrinis paveldas yra svarbus. Biblijoje <u>randa</u> pamokančius pavyzdžius ir juos paaiškina.	A2.4 Biblijos pamokymus <u>sieja</u> su gyvenimu ir asmenine patirtimi, juos <u>interpretuoja</u> kaip literatūros ir kaip tikėjimo tekstus.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1 <u>Atkuria</u> Jėzaus gyvenimo istoriją.	B1.2 Su pagalba <u>paaiškina</u> Jėzaus gyvenimo misiją.	B1.3 Remdamasis istoriniais šaltiniais ir Evangelija Jėzų <u>pristato</u> kaip istorinį Asmenį. Paaiškina sąvokas: Išganymas, Atpirkimas	B1.4 Naudodamas įvairias raiškos priemones <u>atskleidžia</u> Jėzaus identitetą ir misiją per amžininkų ir paties

			Jėzaus nurodytus titulus bei simbolius.
B2.1. <u>Ivardija</u> , ką apie pasaulio sukūrimą sako mokslas ir tikėjimas.	B2.2 <u>Tyrinėja</u> mokslo ir tikėjimo teiginius apie pasaulio atsiradimą.	B2.3 <u>Nurodo</u> , koks yra kūrybos proceso tikslas. Padaro išvadas, kaip mokslas ir tikėjimas papildo vienas kitą.	B2.4 <u>Ivardija</u> argumentus, kodėl tikėjimas mokslui neprieštarauja.
B3.1 <u>Ivardija</u> bendrystės pagrindą.	B3.2 <u>Ivardija</u> tikėjimą, kaip santykį tarp asmens ir Asmens, <u>pripažįsta</u> jo svarbą.	B3.3 <u>Nurodo</u> draugystės su Dievu būdus.	B.3.4 <u>Pateikia</u> Šventojo Rašto pavyzdžius, kuriuose pats Dievas ieško santykio su žmogumi.
B4.1. <u>Ivardija</u> didžiąsias pasaulio religijas, žino jų simbolius.	B4.2 <u>Apibūdina</u> didžiąsias pasaulio religijas, supranta sąvokas „politeizmas“, „monoteizmas“.	B4.3 <u>Klasifikuoja</u> monoteistines ir politeistines religijas ir paaiškina jų skirtumus ir panašumus.	B4.4 <u>Lygina</u> didžiųjų religijų pagrindinius tikėjimo principus su krikščionių tikėjimu.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1 Padedamas <u>atpažįsta</u> liturginius laikotarpius ir šventes. <u>Atpažįsta</u> sakramentų šventimo simbolius ir ženklus.	C1.2 <u>Apibūdina</u> liturginių metų cikliškumą. <u>Paaiškina</u> , kaip švenčiami sakramentai.	C1. <u>Apibūdina</u> svarbiausius liturginius laikotarpius ir šventes.	C1.4 <u>Palygina</u> ir kūrybiškai <u>pristato</u> liturginių laikotarpių skirtumus ir panašumus.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1. <u>Išvardija</u> 10 Dievo įsakymų.	D2.2 <u>Pateikia</u> pavyzdžius, kaip sąžinė sąlygoja žmogaus apsisprendimus.	D1.3 Remdamasis Dekologu <u>svarsto</u> asmeninius veiksmus.	D1.4 Pasirinktais būdais <u>parodo</u> , kuo yra aktualus Dekalogas ir Kalno pamokslas.
E. Moralė/ etika arba žmogus ir pasaulis			
E1. <u>Ivardija</u> žalingus įpročius ir galimas pasekmes. <u>Nurodo</u> , kas yra fizinė ir dvasinė sveikata, <u>atpažįsta</u> gailestingumo veiksmus ir nuostatas.	E1.2 <u>Supranta</u> veiksmo ir pasekmės ryšį ir iliustruoja pavyzdžiais. <u>Nurodo</u> pavyzdžius, kaip jis gali saugoti savo ir kitų sveikatą. <u>Suranda</u> gailestingumo pavyzdžius Biblijos tekstuose.	E1.3 <u>Ivardija</u> tikrosios laimės šaltinius, fizinės ir dvasinės sveikatos reikšmę, dalyvaujant Dievo plane. <u>Analizuoja</u> gailestingumo pavyzdžius šventųjų gyvenimuose ir asmeninėje patirtyje.	E1.4. <u>Sukuria</u> rekomendacijas tikrai laimei pasiekti ir gyvybei saugoti. Dalyvauja socialinėje-pilietinėje veikloje.

8.4 7-8 klasės

Pasiekimų lygiai

A. Šventojo Rašto pažinimas			
I (slenkstinis lygis)	II (patenkinamas)	III (pagrindinis)	IV (aukštesnysis)
A1.1 <u>Paaiškina</u> , kad Biblija turi literatūrinę ir dvasinę prasmę. <u>Žino</u> , kad yra Senasis ir Naujasis Testamentai.	A1.2 <u>Žino</u> , kokiomis aplinkybėmis buvo užrašyta Biblija. <u>Paaiškina</u> , kuo reikšmingas Senasis ir Naujasis Testamentai.	A1.3 Pasirinktuose Biblijos tekstuose <u>atpažįsta</u> esančią istorinę konteksto kalbą.	A1.4 Biblijos tekstuose žodines ir dvasines prasmes <u>interpretuoja</u> istoriniame kontekste. <u>Paaiškina</u> , kaip Bibliją tyrinėja empiriniai mokslai ir teologija.
A2.1 Su pagalba Biblijos chronologinėje juostoje <u>atpažįsta</u> Išganymo įvykius.	A2.2 Chronologinėje Biblijos juostoje <u>suranda ir apibūdina</u> svarbiausius Išganymo įvykius.	A2.3 Biblinius pasakojimus <u>gretina</u> su Biblijos chronologine juosta. Bibliniuose tekstuose <u>atpažįsta</u> simbolinę kalbą.	A2.4 Kūrybiškai <u>interpretuoja ir pristato</u> pasirinktą Biblijos istorijos laikotarpį, jį iliustruoja to laikotarpio bibliniais tektais ir simboliais.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1 <u>Paaiškina</u> sąvokas „prisikelti“, „prikelti“, „Amžinasis gyvenimas“, „Išganytojo gimimas“.	B1.2 <u>Ieško</u> atsakymų į pagrindinius Prisikėlimo ir Amžinojo gyvenimo klausimus.	B1.3 Atsakymus į Prisikėlimo ir Amžinojo gyvenimo klausimus <u>sieja</u> su asmeniniu gyvenimu.	B1.4 Kūrybiškai <u>pristato</u> Amžinojo gyvenimo palyginimus.
B2.1 <u>Apibūdina</u> Jėzaus esminius bruožus, Šventosios Dvasios simbolius.	B2.2 <u>Atpažįsta</u> Šventosios Dvasios dovanas ir vaisius.	B2.3 <u>Komentuoja</u> kaip Šventosios Dvasios dovanos ir vaisiai keičia žmogaus gyvenimą, pateikia pavyzdžių.	B2.4 <u>Paaiškina</u> Šv. Dvasios dovanų reikšmę Bažnyčioje.
B3.1 <u>Atpažįsta</u> Dievo veikimą asmeniniame gyvenime.	B3.2 <u>Ivardija</u> Dievo veikimą istoriniuose įvykiuose.	B3.3 <u>Pateikia</u> šventųjų ir tikėjimo herojų pavyzdžius.	B3.4 <u>Gretina</u> biblinius ir istorinius įvykius, interpretuoja Dievo išganantį veikimą asmens ir tautos gyvenime.
B4.1 <u>Skiria</u> , ką reiškia žodžiai krikščionis ir ortodoksas. <u>Žino</u> , kas yra Ortodoksų Bažnyčia Lietuvoje.	B4.2 <u>Išvardina</u> krikščioniškas bažnyčias, atpažįsta jų pavadinimus.	B4.3 <u>Paaiškina</u> žodį konfesija. <u>Apibūdina</u> kelias krikščioniškas bažnyčias, jų istorinį atsiradimą.	B4.4 <u>Analizuoja</u> panašumus ir skirtumus krikščioniškų bažnyčių. <u>Apibūdina</u> ir paaiškina Ortodoksų Bažnyčios žymes.
C. Bažnyčia ir liturgija			

C1.1 Su pagalba <u>paaishkina</u> , kad Bažnyčia švenčia tikėjimą liturgijoje: jį išpažįsta ir skelbia. <u>Nurodo</u> sakramentų kilmę ir prasmę Bažnyčioje.	C1.2 <u>Atpažįsta</u> tikėjimo šventimo ir išpažinimo pavyzdžius. <u>Apibūdina</u> sakramentų šaltinį, savitumą, per juos gaunamas malones.	C1.3 <u>Paaishkina</u> tikėjimo šventimą, atpažįsta liturgijos gestus ir pamaldumo raišką. <u>Komentuoja</u> , kokiomis sąlygomis ir kas gali priimti sakramentus, kokios per juos gaunamos malonės.	C1.4 Liturgijos pamaldumo simbolius <u>sieja</u> su bibliniais motyvais. <u>Analizuoja</u> sakramentų kilmę ir nurodo teikėją
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1 <u>Žino</u> , koks yra krikščionio gyvenimo tikslas.	D1.2 <u>Atpažįsta</u> dvasinio tobulėjimo būdus.	D1.3 <u>Paaishkina</u> sakramentinio gyvenimo ir gailestingumo darbų reikšmingumą.	D1.4 <u>Sieja</u> krikščionio gyvenimą su pašaukimu dvasiniam tobulėjimui. Esant reikalui <u>taiko</u> dvasinio augimo būdus.
E. Moralė/ etika arba žmogus ir pasaulis			
E1.1 <u>Ivardija</u> Bažnyčioje vykdomą socialinę veiklą. <u>Paaishkina</u> , ką reiškia žodis „savanoris“. Atpažįsta ekologines problemas.	E1.2 <u>Ivardija</u> socialinio Bažnyčios mokymo principus. <u>Nurodo</u> savanorystės svarbą. Ekologines problemas sieja su žmogaus veikla.	E1.3 <u>Paaishkina</u> socialinio Bažnyčios mokymo principus. <u>Apibūdina</u> savanorystės bruožus. <u>Nusako</u> ir <u>analizuoja</u> tikėjimo ryšį su ekologiniu atsivertimu.	E1.4 <u>Suplanuoja</u> savanoriškas veiklas remdamasis socialinio Bažnyčios mokymo principais.

8.5 9-10 klasės

Pasiiekimų lygiai			
A. Šventojo Rašto pažinimas			
I (slenkstinis lygis)	II (patenkinamas)	III (pagrindinis)	IV (aukštesnysis)
A1.1 <u>Paaishkina</u> skirtumus ir panašumus tarp Senojo ir Naujojo Testamentų.	A1.2 Savais žodžiais <u>apibūdina</u> Šventojo Rašto vaidmenį Bažnyčioje.	A1.3 <u>Ivardija</u> ir <u>paaishkina</u> pagrindinius Šventojo Rašto vaidmenis Bažnyčioje ir moksle.	A1.4 <u>Apibendrina</u> ir <u>aprašo</u> Šventojo Rašto naudojimo situacijas. Literatūroje ir mene <u>atpažįsta</u> ir <u>paaishkina</u> biblines temas, teologinę reikšmę, simbolius, vardus, reiškinius.
A2.1 Savais žodžiais <u>paaishkina</u> kaip pritaikyti Biblijos tekstus savo gyvenime.	A2.2 <u>Analizuoja</u> kaip bibliniai tekstai daro įtaką asmeniniams sprendimams ir veiksams.	A2.3 <u>Lygina</u> ir <u>vertina</u> palyginimų biblinės kultūros kontekstą ir prasmę šiandienos fone.	A2.4 Kūrybiškai <u>interpretuoja</u> literatūrinius tekstus remdamiesi bibliniais tekstais.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			

B1.1 <u>Ivardija</u> Įsikūnijimo ir Išganyimo slėpinio esmę.	B1.2 <u>Formuluoja</u> klausimus ir <u>ieško</u> atsakymų apie Jėzaus žmogiškumą ir dieviškumą.	B1.3 <u>Suranda</u> Biblijoje tekstus, liudijančius Jėzaus misiją.	B1.4 <u>Geba</u> kritiškai vertinti informaciją apie Jėzaus asmenį ir misiją.
B2.1 <u>Geba</u> atpažinti klaidingus Dievo įvaizdžius.	B2.2 <u>Ivardija</u> klaidingų Dievo įvaizdžių atsiradimo priežastis ir pasekmes.	B2.3 <u>Apibūdina</u> dieviškųjų Asmenų darbus ir misijas <u>Apibūdina</u> teisingus Dievo įvaizdžius remdamasis Biblija.	B2.4 <u>Paaiškina</u> ir pagrindžia Švenčiausios Trejybės asmenų vaidmenis, raišką žmogaus gyvenime.
B3.1 Remdamasis Tikėjimo išpažinimu <u>įvardija</u> pagrindines tikėjimo tiesas. <u>Paaiškina</u> mokslo ir tikėjimo santykį per jų keliamus klausimus.	B3.2 <u>Renka, sieja</u> ir <u>kritiškai vertina</u> informaciją apie mokslo ir tikėjimo dialogą.	B3.3 <u>Analizuoja</u> ir <u>komentuoja</u> krikščioniškojo gyvenimo tikslą Amžinybės perspektyvoje.	B3.4 <u>Apibendrina</u> ir <u>aprašo</u> tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime. <u>Tikslingai pasirenka</u> ir <u>kūrybiškai naudoja</u> kompleksines raiškos priemones ir formas pateikdamas tikėjimo pavyzdžius.
B4.1 <u>Apibrėžia</u> tarpreliginio dialogo sąvoką.	B4.2 Remdamasis šaltiniais <u>įvardija</u> tarpreliginių susitikimų tikslą ir rezultatą.	B4.3 <u>Paaiškina</u> tarpreliginio dialogo raidos etapus ir pateikia bendruomenių kultūrinio dialogo pavyzdžių.	B4.4 <u>Analizuoja</u> ir <u>pristato</u> įvairiomis raiškos priemonėmis Ortodoksų Bažnyčios kultūrinio dialogo pavyzdžius.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1 Paaiškina, kas yra liturgija ir žino pagrindinius liturginius veiksmus. Paaiškina, kas yra sakramentai ir juos įvardija.	C1.2 Analizuoja, kokią įtaką jo veikimas/neveikimas turi Bažnyčios gyvenimui. Paaiškina, kaip sakramentinis gyvenimas daro įtaką asmeniniams sprendimams ir veiksams.	C1.3 Paaiškina, kad krikščionis turi daug galimybių aktyviai įsitraukti į liturgiją ir ją praturtinti savo gabumais. Apibrėžia sakramentinio gyvenimo požymius ir gaunamas malones.	C1.4 Apibūdina asmens atsakomybę už krikščioniškos bendruomenės stiprinimą. Atlieka tiriamąjį darbą apie vietos bendruomenę. Kuria žmogaus gyvenimo aprašymą, siedamas konkrečių sakramentų šventimą su žmogaus gyvenimo etapais.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1 Nusako, koks yra krikščionio pašaukimas ir misija, kuo skiriasi karjera ir pašaukimas.	D.2 Susieja pašaukimą ir Kūrėjo duotą laisvę pasirinkti. Nurodo skirtumus ir panašumus tarp pašvęstojo	D1.3 Analizuoja stereotipų ir išankstinių nusistatymų kilmę ir neigiamą poveikį maldos gyvenimui. Analizuoja ir įsivertina	D1.4 Pagal savo turimus talentus, kartu su grupe suplanuoja projektą, kuriame pasitikrina savo

	gyvenimo, kunigystės, santuokos.	Dievo dovanotus talentus planuodamas savo profesinę karjerą.	gebėjimus ir įsivertina savo dalyvavimą jame.
E. Moralė/ etika arba žmogus ir pasaulis			
E1.1 Atpažįsta bioetines problemas nurodytuose šaltiniuose. Analizuoja situacijas, kaip galima atjausti, padėti šalia esantiems. Paaškina pagrindinius Bažnyčios socialinio mokymo principus.	E1.2 Įvardija bioetikos pagrindinius principus. Išskiria gyvybės ir mirties kultūrų požymius. Įvardija Bažnyčios socialinio mokymo gaires žmogaus gyvenimo klausimais.	E1.3 Paaškina veiksmo moralumo kriterijus, mažesnio blogio ir dvigubos pasekmės principus. Nusako ir pavyzdžiais paaškina Bažnyčios socialinio mokymo esmę ir principus, susieja juos su Jėzaus mokymu ir pavyzdžiu.	E1.4 Analizuoja bioetinius klausimus remdamasis krikščioniškuoju mokymu. Analizuoja, interpretuoja ir vertina savo vaidmenį renkantis gyvybės kultūrą. Taikydamas Bažnyčios socialinio mokymo principus sukuria socialinę reklamą.